

1% de la producció mundial de fibres tèxtils és a partir de llana, segons l'European Man-made Fibres Association

La llana vol tornar a ser útil i rendible

LAIA AGUILÀ

Undels nous usos amb més potencial és com a aïllant

Diverses iniciatives proven d'impulsar una economia entorn d'aquest material considerat pràcticament un residu

Lorena Farràs Pérez

Arribat l'estiu, el bon pastor ja ha esquilat les seves ovelles. Des de temps immemorials, la llana havia estat un material molt preuat, especialment per a usos tèxtils. Tot i això, amb la irrupció de les fibres sintètiques la dècada dels seixanta, el panorama va començar a canviar completament, fins a ser considerada pràcticament un residu, avui dia.

Tot i que ara la producció de llana a Catalunya és la meitat de la de fa 20 anys a causa del descens de la cabana d'oví, les menys de 500 tones de llana que es produeixen no tenen un mercat on es venguin. La situació és una mica més bona per a la llana d'ovelles de raça merina, més preuada pel sector tèxtil, però tot i així, només un 1% de la producció mundial de fibres tèxtils es fa partir de llana, segons l'European Man-made Fibres Association.

La llana és, a més, un material que competeix en un mercat global, en què Austràlia, la Xina i Nova Zelanda són els principals productors mundials amb cotes del mercat d'un 23,4%, 15,5% i 9,1%, respectivament. A Catalunya no hi ha cap planta de processament industrial i només n'hi ha unes quantes a Espanya i Europa.

Diverses iniciatives proven de capgirar la situació. A començament de juny representants del sector ovi i de l'associació Zapate-

las es van reunir amb el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació per establir punts de col·laboració amb relació a la llana. D'altra banda, la Federació de Associacions de Mujeres Rurales (Fademur) va publicar a l'abril el *Manual d'usos de la llana a España*, pensant en les seves sòcies i altres emprenedores rurals amb projectes al voltant d'aquest material.

A Catalunya, l'Ajuntament de Tagamanent (Vallès Oriental) està buscant finançament per construir "la que seria l'única planta de processament de llana", segons l'alcalde del municipi, Ignasi Martínez. L'alcalde va anunciar el projecte en una jornada sobre bioeconomia organitzada pel Col·legi d'Economistes de Catalunya.

També al municipi de Tagamanent, al Clot de la Móra, l'artesana Laia Aguilà, autora del llibre *Torna la llana* (Edicions Sidilla), està convençuda que la llana catalana acabarà trobant el seu lloc en el mercat. "És cert que hi ha llanes de més qualitat que d'altres, però tot depèn de l'ús que li vulguem donar", assenyala Aguilà, i destaca que es tracta d'un material biodegradable, ignífug, antibacterià, aïllant, transpirable, que absorbeix la humitat, evita la condensació i té una gran durabilitat.

Totes aquestes propietats obren un ventall de nous usos per a la llana, més enllà del sector tèx-

til. A Santa Eulàlia de Ronçana (Vallès Oriental), empreses com RMT fa anys que investiguen i comercialitzen llana com a aïllant tèrmic i acústic en edificis i com a sistema de prevenció de males herbes en plantacions o d'aïllament contra gelades en substitució dels plàstics agraris que es fan servir actualment.

La llana també té recorregut com a compost o fertilitzant, sigui en forma sòlida (pèllets, per exemple), sigui en forma líquida mitjançant hidròlisi, i com a substrat en planters o viviers. Així mateix, en països com Escòcia o Irlanda es fa servir com a base als ferms de camins, com a substitut de la malla plàstica. Al *Manual d'usos de la llana a España* s'esmenten altres usos possibles com a absorbent en operacions de neteja de vessaments contaminants, com en cas de vessaments de petroli al mar, o bé com a agent de floculació o filtre, per exemple, en el tractament d'aigües residuals.

Perquè tots aquests usos siguin una realitat no només cal poder processar la llana d'una manera local, rendible i sense perjudicar el medi ambient, sinó que cal despertar una demanda que ara resta adormida. "Els costos del processament són molt cars i la demanda de productes amb llana encara és molt baixa", reconeix Sergi Iglesias, responsable d'R+D de la companyia RMT. "La realitat avui dia és que els ramaders ens ofereixen llana de franc i els hem de dir que no perquè en tenim molta en estoc", afegeix Jordi Iglesias, director executiu de RMT.

Modest Guinjoan

Economista

Créixer, amb quins recursos naturals?

L'economista i catedràtic Joan Martínez Alier acaba de rebre del Govern noruec el premi internacional Holberg, un dels

més prestigiosos reconeixements interdisciplinaris en ciències socials, amb què se li reconeixen les seves contribucions a l'economia ecològica, l'ecologia política i a la justícia mediambiental. El guardó em serveix de prelude per a la continuació de dos articles meus anteriors publicats en aquest mateix diari, al voltant de la dèria de les nostres societats per créixer econòmicament. Si en els anteriors em referia a per què créixer i per a qui, avui toca: amb quins recursos naturals?

Dit de manera breu i sintètica, el creixement dels darrers prop de 300 anys en el món desenvolupat s'ha aconseguit gràcies a una economia industrial que ha descansat en un colossal progrés tecnològic i tècnic, que ens ha fet creure que som els reis del planeta, que el tenim al nostre servei, sense miraments respecte a res ni a altres éssers vius. Sí que hem augmentat la riquesa i el que anomenem benestar, però a còpia d'explorar la terra sense restriccions, considerant l'obtenció de béns però oblidant la generació de mals, sense pensar en generacions futures, com si els recursos fossin infinits, i el planeta, un abocador de residus a lliure disposició.

Dit de manera sintètica, segons els esquemes de l'economia ecològica, hem crescut a partir de l'energia dels combustibles fòssils (un recurs no renovable) i a partir de materials com els metalls (també no renovables). Els combustibles fòssils

Realitats
La voracitat humana per a extraure rendes dels recursos naturals no té límits i arribar a acords globals a escala planetària és una quimera

els hem cremat i els continuem cremant, de manera que l'energia es dissipa (i emet gasos d'efecte hivernacle); els materials els extraiem, generem quantitats ingents de residus per a obtenir-los, els utilitzem i no els reciclem més que en un exigu 10%. Hi ha altres expressions de recursos de la terra que s'han posat al servei del creixement sense gaire respecte pel planeta,

renovables però sovint sobreexplotats com ara els recursos hídrics i pesquers o l'ús massa intensiu de les terres de cultiu.

La voracitat humana per a extraure rendes dels recursos naturals no té límits. Només les administracions públiques podrien establir-los regulant-ne l'ús. Però arribar a acords globals a escala planetària és una quimera. Volem més de tot, mirem el curt termini i no ens posem d'acord a repartir el cost de respectar el planeta.

Tanmateix, res d'això ens eximeix de la responsabilitat d'actuar a escala local i regional per tal de incentivar l'ús d'energies renovables i el reciclatge de materials i de l'aigua; posar preu amb impostos i taxes a la generació de residus i a les emissions que generen problemes ambientals, i restringir l'extracció de rendes del territori. Potser és un clam en el desert, però no per això hem d'ignorar que hem crescut en riquesa i benestar a còpia de maltractar el planeta, i que això passarà factura tant als que ens venen al darrere com a la nostra generació.

Créixer sí, però deixant el planeta a suor de mort? |

=====

Perquè es generi un mercat cal que la demanda en nous usos es desperti